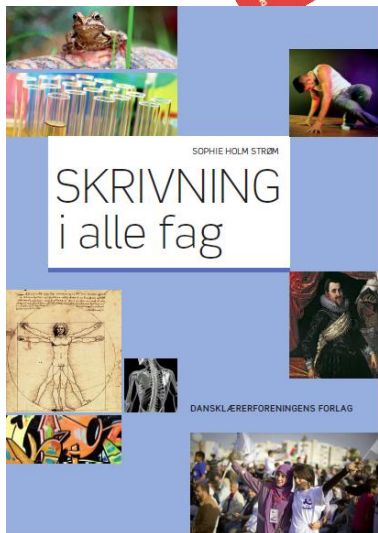

Skrivning i alle fag

Hvorfor og hvordan?

Af Sophie Holm Strøm, afdelingsleder HF og VUC Fyn, Svendborg
Forfatter til *Skrivning i alle fag* og *Skrivning i dansk*

<http://sophiestroem.wordpress.com>

Eftermiddagens program

- 14.00-15.00: Hvorfor skrive og hvordan?
 - Præsentation af 5 forskellige skrivemåder
 - Stilladsering af skriveopgaver
 - Omlægning af skriftligt arbejde / ændret rettepraksis – vurdering med fokuspunkter
- 15.00-15.30: Kaffepause
- 15.30-16.30: Gruppearbejde i faggrupper
- 16.30-17.00: Opsamling på gruppearbejde

<http://sophiestroem.wordpress.com/>

sophiestroem.wordpress.com

eder ForældreIntra Suggested Sites Web Slice Gallery Importeret fra IE Startside | HF + VUC...

Hjem Om Sophie Holm Strøm At skrive for at informere At skrive for at udvikle og strukturere viden
At skrive for at fortælle At skrive for at argumentere At skrive for at reflektere

SOPHIE HOLM STRØM

Om grundlæggende skrivekompetencer

stay updated via rss

SENESTE INDLÆG

- Skrivning i alle fag er anmeldt i Gymnasieskolen
- Oplæg om Ny skriftlighed ved HF & VUC Fyn Svendborg
- Art in class
- Workshop 15. september 2011
- Vurderingsskema – terminsprøver – stx
- Skriv i dansk – oplæg i Middelfart, Odder og Helsingør
- Materiale fra kursus – Skriv i alle fag
- Skriv i dansk, 2011
- Litteraturhenvisninger
- Artikel om Nikolai Frobergius, 1999

➔ **Skrivning i alle fag er anmeldt i Gymnasieskolen** 0

Posted: 11. september 2012 in Anmeldelser

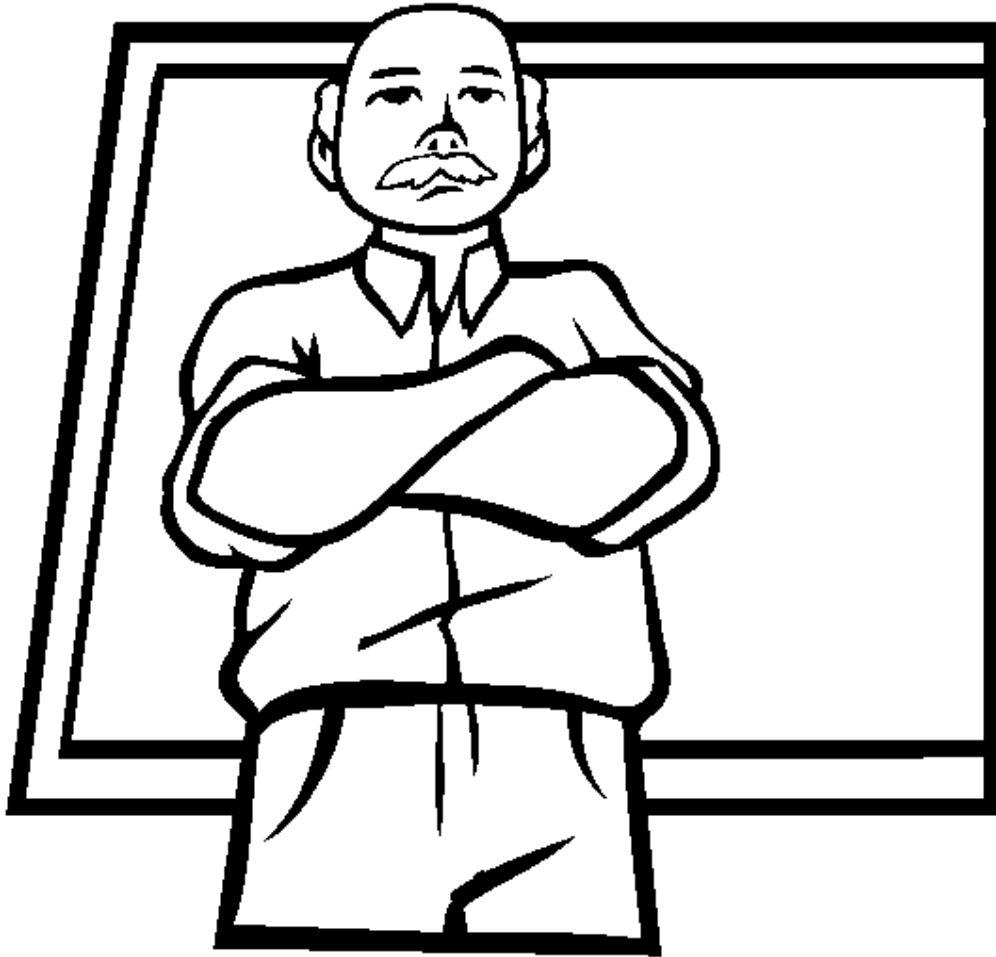
☆☆☆☆☆ Rate This

Anmeldelse af Skrivning i alle fag i Gymnasieskolen

➔ **Oplæg om Ny skriftlighed ved HF & VUC** 0

Follow

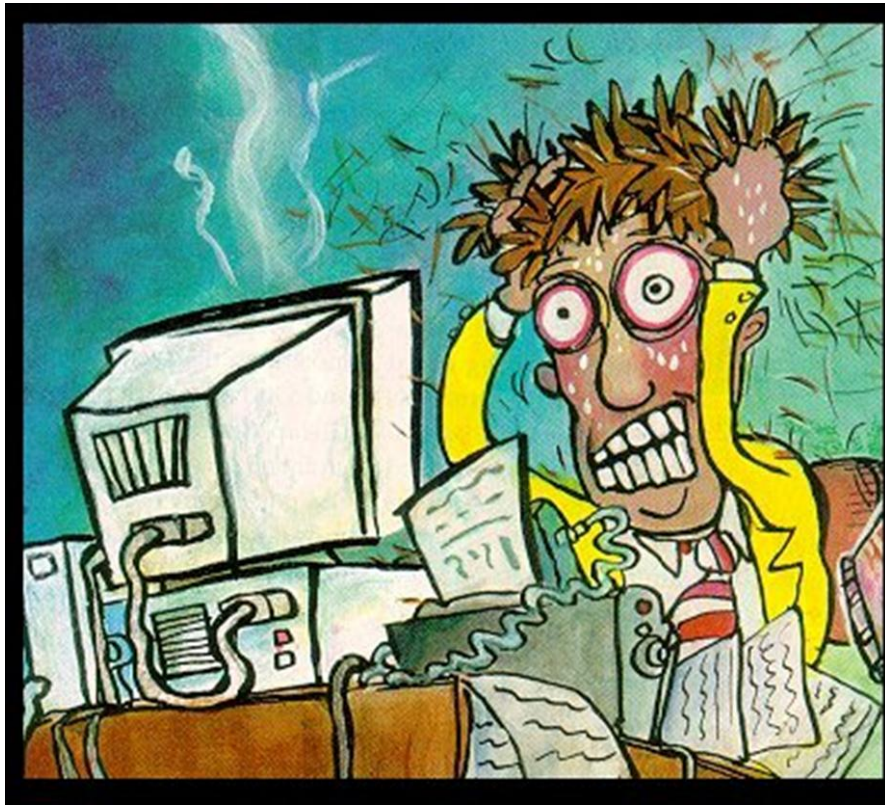
Hvorfor?

I DON'T WANT TO GO TO
SCHOOL! I HATE SCHOOL!
I'D RATHER DO ANYTHING
THAN GO TO SCHOOL!

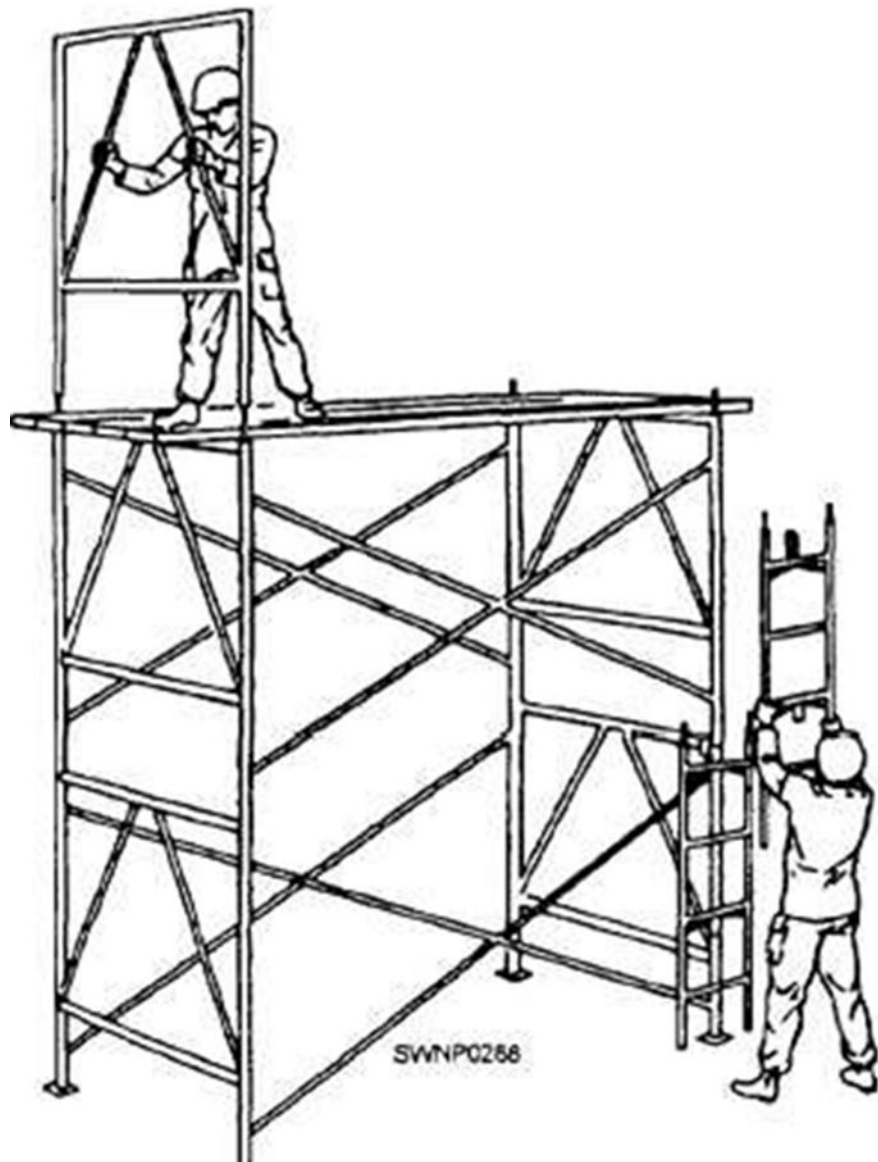
Fordi det virker!

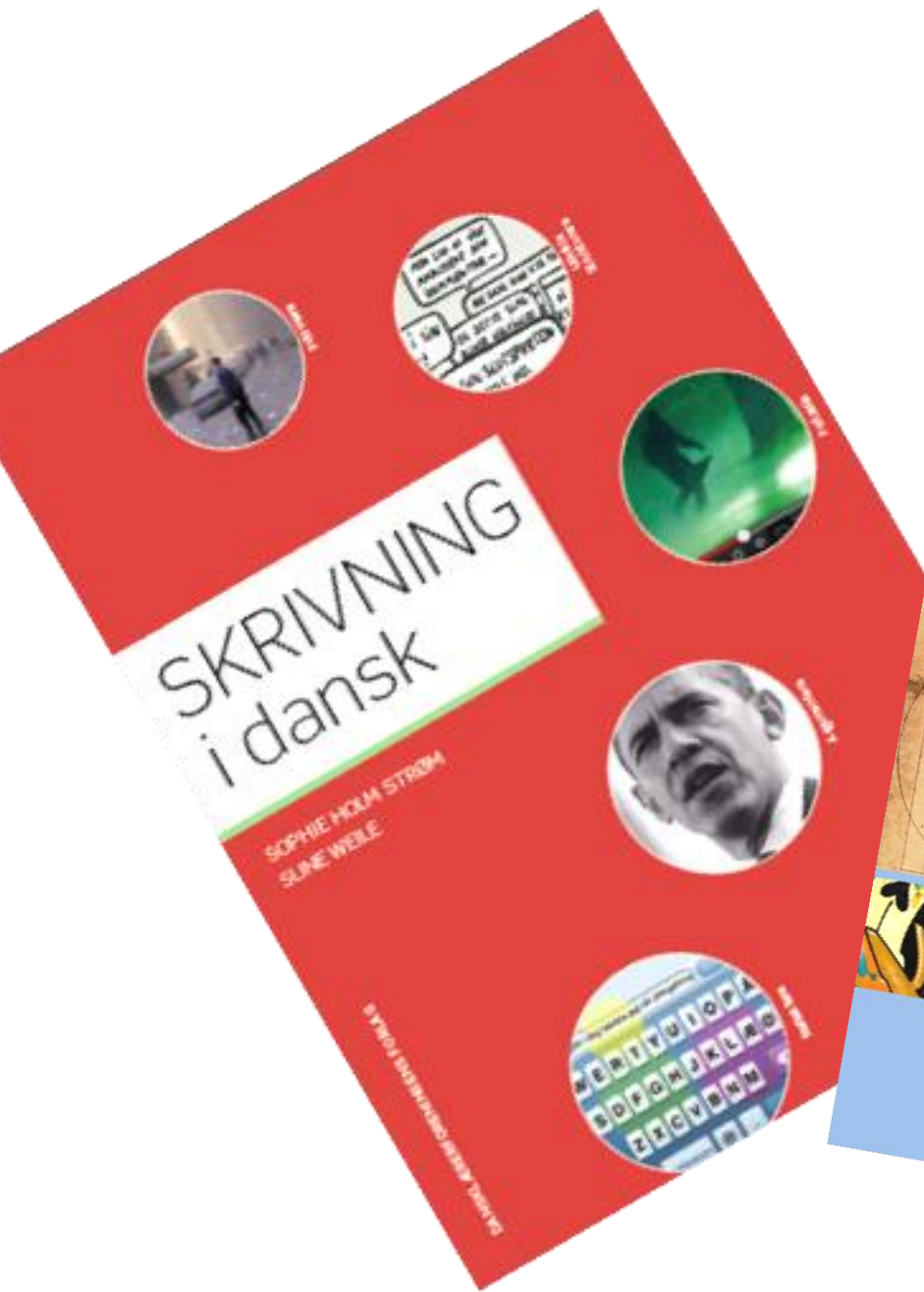

Elevevaluering

Hvordan?

Gymnasieskolen

Medlemsblad for Gymnasieskolernes Lærerforening

Det er t...
sidde l...
efter...
Matr...

2 uger fra
8.998,-

Den Dominikanske Republik

Caribien for enhver pengepung

Nyhed! Direkte fra Billund

DANSK

Skrivning i alle fag

Skrivefærdigheder i alle fag ønskes. Tekst haves Hvordan er...

24. august 2012 af [Niels Martinov](#)

Skrivefærdigheder i alle fag ønskes. Tekst haves

Hvordan er det gået med at implementere reformens instruks om, at udviklingen af elevernes skrivefærdigheder påhviler ALLE fag? Jah, nu heller ikke helt nem, da fagene ikke overraskende har koncentreret sig om at indøve de færdigheder, der har givet mening i DERES særlige univers næsten sig selv, at den nye praksis kræver et overblik over de sk sig gældende i et gymnasialt forløb. Det overblik skaber Sophie netop udgivne bog Skrivning i alle fag.

Skrivning i alle fag

Skrivefærdigheder i alle fag ønskes. Tekst haves Hvordan er...

24. august 2012 af [Niels Martinov](#)

Skrivefærdigheder i alle fag ønskes. Tekst haves

Hvordan er det gået med at implementere reformens instruks om, at udviklingen af elevernes skrivefærdigheder påhviler ALLE fag? Jah, joh. Opgaven er nu heller ikke helt nem, da fagene ikke overraskende har koncentreret sig om at indøve de færdigheder, der har givet mening i DERES særlige univers. Det siger næsten sig selv, at den nye praksis kræver et overblik over de skrivemåder, der gør netop udgivne bog Skrivning i alle fag. I forlængelse af det materiale, et par norske forskere har udviklet, gennemgår hun i sin bog fem skrivemåder: At skrive for at informere, at skrive for at udvikle og reflektere. Der er et bestemt mål med hver af disse skrivemåder. Og noget bestemt, eleverne skal lære. Via de grundige og illustrative gennemgange af de fem skrivemåder kombineret med en lang række elevopgaver og relevante bilag bliver der skabt de bedst mulige forudsætninger for en tværfaglig skrivepraksis. Til De nævnte skrivemåder overskrider faggrænserne. Det dokumenterer bogen. At nogle af dem er mest oplagte i ganske bestemte fag, er på den anden side indlysende. Trods alt: Med denne udgivelse er der skabt gode rammer for et konstruktivt samarbejde om at udvikle de skriftlige færdigheder til gavn for elever og kursister.

Bogens titel
Forlag
Antal sider
Karakter
Fag

Skrivning i alle fag
Dansk
Dansk lærerforenings Forlag
96

Bogens forfatter(e)
Medietype
Udgivelsesdato
Pris
Vis karakter

Dansk
Bog
Fredag, 24 august, 2012
160 kroner eksklusiv moms
Vis karakteren

Gymnasiale uddannelser | Naturgeografi

Udskriv... | Or

- EMU forsider
- Gymnasiale uddannelser forsider
- Stx/hf
- Naturgeografi forsider
- Geografilærere

Geo-Nyt

Geografilærerforeningen udgiver Geo-Nyt med Birgit Sandermann Justesens som ansvarshavende redaktør.

Siden opdateret 02.09.2012

Geo-Nyt

Download gamle numre af Geo-Nyt

Geo-Nyt

Geo-Nyt 76

Af indholdet kan nævnes:

- Beretning og regnskab, generalforsamling
- Nyt fra fagkonsulenten
- Nyt om kurser
- Boganmeldelser

Geo-Nyt 76

· september 2012 ·

Geografilærerforeningen
for gymnasiet og HF

Ny skriftlighed – også i naturgeografi

Skrivning er for nylig dukket op som noget alle fag skal inddrage i undervisningen. Til manges store overraskelse. Men rent faktisk blev kravet indført for syv år siden med reformen i 2005. Det gik dog hen over hovedet på langt de fleste lærere og ledere. Først med rapporten "Ny skriftlighed? Evaluering af det skriftlige arbejde efter gymnasireformen" (prof. Ellen Krogh m.fl., Gymnasiepædagogik nr. 73 SDU 2009) blev man opmærksom på at her var et område man havde overset. Begrebet "ny skriftlighed" stammer fra denne rapport.

Skrivning er et helt nyt felt for de fleste naturgeografer. Men der er hjælp og inspiration at hente i tre nye bøger.

"Skrivning i alle fag"

I "Skrivning i alle fag" opererer Sophie Holm Strøm med fem grundlæggende skrivemåder der går igen i alle fag: at skrive for at informere, at skrive for at udvikle og strukturere viden, at skrive for at fortælle, at skrive for at argumentere og at skrive for at reflektere. De fem skrivemåder er også betegnelserne for bogens fem afsnit. Bogen er pædagogisk og overskueligt opbygget med tekstelementer, læringsmål, udforskning af skrivemåden og skriveforberedende opgaver i hvert afsnit. Let at gå til.

Sophie Holm Strøm refererer til den norske skrivetradition som betragter skrivning som en proces og et didaktisk værktøj og fokuserer på hvilken grundforståelse eleverne skal have af skrivning og skrivemåder. Strøm indtænker på glimrende vis processkrivning som det grundlæggende redskab. Og hun vægter de fem skrivemåder fordi de kan bruges i alle fag, i modsætning til generer der er fagspecifikke. To af skrivemåderne – at skrive for at udvikle og strukturere viden, at skrive for at reflektere – er skrivemåder der falder inden for det man kan kalde

Anmeldelse
Agnes Witzke, lektor i naturgeografi og dansk, tidl. Avedøre Gymnasium

Anmeldelse (fortsat)

Strøm, Sophie Holm:
Skrivning i alle fag
(Dansk lærerforeningens forlag, 2012)

Hansen, Ole Schou
og Jørgensen, Mette:
Den ny skriftlighed – skriv i alle fag
(Systeme, 2012)

Darger, Birgitte m.fl.:
Skriv så du bliver hørt.
Skriftlighed i alle fag
(Dansk lærerforeningens forlag, 2011)

Skrivning i alle fag/studieretninger - Fem grundlæggende skrivemåder:

Skrivemåde	Formål/hensigt med skrivemåden	Hvad skal eleverne lære?
1. At skrive for at informere	At samle, organisere og formidle information til en modtager	At kunne kommunikere og informere
2. At skrive for at udvikle og strukturere viden	At bruge skrift som støtte til forskellige kognitive formål som at bearbejde, ordne, huske, organisere, udvikle, beskrive, undersøge, analysere, tolke, udforske og diskutere viden	At kunne strukturere, udvikle, huske, dokumentere og reflektere over viden og kundskab
3. At skrive for at fortælle	At engagere og underholde en modtager ved at gengive sande eller opdigtede erfaringer	At kunne konstruere tekstverdener (fiktive, virtuelle verdener og teorier)
4. At skrive for at argumentere	At vurdere og udtrykke meninger, argumentere, diskutere, drøfte og overbevise	At kunne overtale og være meningsdannende
5. At skrive for at reflektere	At reflektere over personlige erfaringer og følelser og reflektere over eget arbejde og egen viden - undersøge, undre sig, problematisere	At kunne danne sin egen identitet og besidde evnen til selvrefleksion

At skrive for at informere

Reconstruct!

- de unges utopia by

Reconstruct! udarbejdet af Kunsthal Brøndby i samarbejde med den danske arkitektfirma Jensen Lunde Hult. Målet er at skabe en utopia by i København, der skal være en model for den fremtidige by. Projektet er støttet af Realdania, Styrolit og Kulturregion Fyn.

er støttet af

Realdania
Styrolit
Aquatex

Kulturregion Fyn

Øverst: Den officielle poster til projektet Reconstruct!, afbildet af Birgitte Kjølter, Kunsthal Brøndby.
Næst nede: Forfatterens egne fotos fra projektet.

EXEMPEL TEKST

WIKIPEDIA

Charles Darwin

Den engelske biolog

Artikel · Diskussion

Vikipeedia på dansk fylder år, og det blev den 28. januar (Guldårsdagen på Naturhistorisk Museum) [Redigér] [Se historik] [Log ud]

Charles Robert Darwin (12. februar 1809 – 19. april 1882) var en engelsk naturforsker.

Liv og arbejde

Den unge påmærkede og sejlede Charles Darwin jorden rundt på *HMS Beagle* i årene 1831-1835. Her tog med på rejsen i stedet for sin biologiske pårørende George, kommersielt med et omfattende studium og med oplysninger fra oplysningerne af mange lande, som han den konklusion, at naturen havde udviklet sig fra en fælles forfædre. Det førte til hypotesen om naturlig selektion, og at den naturlige udvalgte også blev den mest egnede, der overlevede.

Den 24. november 1859 udgav han bogen *The Origin of Species by Means of Natural Selection* (i dansk oversættelse ved J. J. Jacobsen, *Om Artens Oprindelse ved Måden af Naturlig Selektion*). Bogen revolutionerede udviklede teorier, og den medførte en hurtig debat om Charles Darwins teorier. Mange lande nægde han den konklusion, at naturen havde udviklet sig fra en fælles forfædre. Det førte til hypotesen om naturlig selektion, og at den naturlige udvalgte også blev den mest egnede, der overlevede.

Charles Darwins oplysninger blev ændret og redigeret nye indlæg af Lyde Thomsen på, som hurtigt fik betegnelsen "darwinisme". Siden 1830'erne har darwinismen haft været opdel i to forskellige retninger: *socialdarwinisme* og *neodarwinisme*.

- Socialdarwinismen er en lærnings speculativ filosofisk retning formuleret af Herbert Spencer i 1860, der søger at forklare samfundets udvikling ved hjælp af Darwins biologiske evolutionsteori, og som skulle blive et stort eksempel for stærke reaktioner på sociale systemer op til 2. verdenskrig. De hitlers nazisme og Mussolinis fascistiske ideer var inspireret af Darwins biologiske evolutionsteori på 1. 1860'erne og 1870'erne.
- Neodarwinismen er resultatet af den moderne empiriske videnskabelige måde at udforske evolutionsteori på. I 1960'erne og 1970'erne blev der udviklet nye teorier om evolutionsteori, som Darwin var vant til. Disse er blandt biologer lige så kendt og berømt som Darwin var. Disse er blandt biologer lige så kendt og berømt som Darwin var. Disse er blandt biologer lige så kendt og berømt som Darwin var.

Se også

- Evolution (biologi)
- Naturlig selektion
- Darwinisme

Eksterne henvisninger

- The Complete Work of Charles Darwin Online
- The origin of species, 6. udgave, 1872, transskiberet i 2002
- Darwin forskning i Darwins: Isoleret danske oversættelse af Darwins værker
- The voyage of Charles Darwin by Means of Natural Selection
- Liv om Darwin på dansk
- Karsten om Darwin

Kategorier: Født i 1809 · Døde i 1882 · Englændere · Biologer fra Storbritannien · Evolutionsteori · Medlemmer af Videnskabsakademiet

Wikimedia Commons har billeder og andre filer med forbindelse til Charles Darwin

Denne side blev senest ændret den 31. oktober 2011 kl. 12:51. Tekst er tilgængelig under Creative Commons Navngivelses/Dejlig licens.

At skrive for at udvikle og strukturere viden

EKSEMPELTEKST >

Elevesvarelse med fokus på analyse af miljøet i novellen "Bulbjerg" af Naja Marie Aidt fra novellesamlingen *Bavian*, 2006

EKSEMPELTEKST

FAGLIG KILDETEKST

Fra Keld B. Jessen (red.): "Hvad er videnskab?", Indsigt og udsyn, Systime 2005-6, s. 18-19

Hvad er videnskab?

Der er stor forskel på fagene i gymnasiet og de tilhørende videnskaber. Alligevel kan man pege på fællestreks, som gør, at man kan kalde dem alle for videnskaber, lige fra et humanistisk fag som religion til et naturvidenskabeligt fag som fysik.

Man kan pege på 5 fælles kendetegn:

1. Viljen til kritik
2. Reduktion
3. Objektivitet
4. Metode
5. Offentlighed

I gymnasiet lægges der vægt på videnskab. I de overordnede det almene gymnasium understreges det videnskabelige områder. Naturvidenskab, og uddannelsesforskning som

Gennem miljøbeskrivelsen i starten af novellen "Bulbjerg" af Naja Marie Aidt fra novellesamlingen *Bavian*, 2006, får man allerede fra begyndelsen et indtryk af, at noget skæbnesvangert er under opsejling.

"Vinden gik gennem løvet med en svag raslen, fuglene sang, en enkelt skreg, hæst og desperat, som for sit liv." (s. 9).

Som det fremgår af citatet lurer uroen under den umiddelbart idylliske overflade med fuglesang og blade, der rasler i den svage vind. En enkelt fugl skriger for sit liv, hvilket fremkalder en dystert og ubehagelig undertone i stemningen. Det virker således, som om fuglen advarede dem om, at de er på vej ind i noget farligt.

PARAFRASE

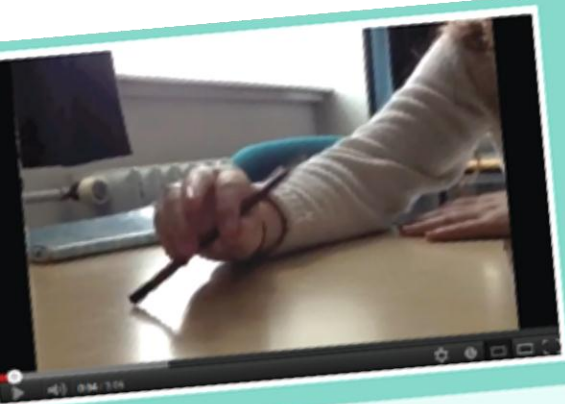
Trods forskelle findes en række fællestreks, som gør, at man kan kalde fag for videnskaber.

Det første fællestreks er viljen til kritik.

Gymnasiet lægger vægt på videnskab, fordi uddannelsen er rettet mod de videregående uddannelser, som er på videnskabelig forskning.

videnskab?

At skrive for at fortælle

SEKVEN-/SCENEØVERSIGT

Lommedokumentar - eksamensangst:

Præsentation:

- Trommer med en kuglepen – tegn på nervøsitet
- Filmer ned mod foden, som er virkelig nervøs
- Klør sig på armen
- Hjertebanken
- Læreren siger, at de skal op i tysk
- Trommen, foden og klæen stopper
 - Illustrerer, at personens hjerte stopper et kort øjeblik
- Stilhed!

Billede i sort i et par sekunder

- pige bladrer i tysk bog – grammatik
- filmer på et tysk tekststykke
- "Fuck, fuck, fuck – jeg fatter ikke en skid af det her"

Sidder sammen med sin veninde/ven:

< EKSEMPELTEKST

Eleverproduceret lommedokumentar med titlen Eksamensangst, Youtube.com, samt tilhørende sekvens-/sceneoversigt, udarbejdet af Thea, Klara og Thomas, 2h, Sct. Knuds Gymnasium 2011-2012.

Videnskab.dk

Forside

Krop & Sundhed

Kultur & Samfund

Miljø & Naturvidenskab

Teknologi

TEMA Konspirationsteorier

Videnskab.dk stiller skarpt på ét af emner, der fylder meget i kultur og men som tilsyneladende ligger uden for videnskabens rækkevidde: Konspirationsteoriene.

Hvad er kernen i teoriene, hvorfor er opstået - og hvad siger videnskabsfolk egentlig til dem?

Videnskab.dk anbefaler

KULTUR & SAMFUND

Derfor opstår konspirationsteorier

KULTUR & SAMFUND

Det 20. århundredes største mordgåde

KULTUR & SAMFUND

Fandt Holocaust virkeligt sted?

KULTUR & SAMFUND

At skrive for at argumentere

Kampagne

En kampagne udformes på en måde, så afsenderen bedst muligt overbeviser modtageren om at ændre adfærd. Det gælder både private reklamekampagner med kommercielle formål, som vil have forbrugeren til at købe et bestemt produkt, og folkeoplysningskampagner som for eksempel Sundhedsstyrelsens alkoholkampagne "Stop før fem".

Læringsmål

At argumentere med vægt på at overbevise.

Hash

- En hel del unge prøver også hash – tit når de har drukket alkohol. På landsplan har knap 30 % af de 16-18-årige gymnasieelever røget hash inden for det seneste år.

SÅDAN PÅVIRKER HASH HJERNEN

Nogen har en forestilling om, at hash er et rusmiddel for de 'intellektuelle og kreative' – men faktisk nedsætter hash først og fremmest funktionen i de dele af hjernen, der har at gøre med (korttids) hukommelsen og med koordinering og finjustering af kroppens bevægelser.

Så reelt betyder hashpåvirkning, at man husker og lærer dårligt, reagerer langsomt og bliver mere klodset. Desuden påvirker hash regulerin-

g hash) udskilles så langsomt, er eftervirkningerne langtrukne.

Hash nedsætter således ens evne til at koordinere sine bevægelser, løse komplekse opgaver og – ikke mindst – til at lære i op til 24 timer efter en enkelt rus. Ryger man hash flere gange om ugen, vil der til stadighed være hash i kroppen.

Hash kan måles i urinprøver op til 2 måneder efter indtagelsen. Den lange påvirkningstid gør hash til et stof, der navnlig ikke er egnet for dem, der skal lære noget, eller som skal arbejde eller færdes i trafikken.

FLERE PROBLEMER VED JÆVNLIK BRUG

Kroppen vænner sig hurtigt til hash, så der skal mere til for at opnå rus. På længere sigt giver jævnlig brug af hash /

Kilde: Folkeskolen nr. 45,
10. nov. 2006

En diskussion handler i bund og grund om at argumentere for en bestemt holdning. Pointen er blot, at du ikke kun skal fremsætte din egen, men også påtage dig andre holdninger til emnet. På den måde kommer du eventuel kritik af dine synspunkter i forkøbet og fremstår langt mere troværdig, fordi du er i stand til at se sagen fra flere sider.

Læringsmål

At argumentere ved at diskutere og drøfte en sag ved at tage højde for argumenter både for og imod.

EKSEMPELTEKST

Fuck, hvor taler de unge grimt

Af: Gitte Willumsen, fr. 10. nov. 2006

At skrive for at reflektere

sammen. Måske bliver det ikke mens jeg lever, men det eneste jeg kan gøre er at tro på at der bliver fred her en dag, hvor sker en tanke det så end forekommer lige nu.
Fortæl mig mere om kærlighed, venskab og fred i dit land.
Og nej, jeg har ikke fundet en kæreste endnu fordi Lad os bare sige at de ikke forstår mig eller sådan noget.

Kærlig hilsen Haider

Foto: Eddie Keogh © Scamper
Slevet af: Kati, Dina

Klumme: Bedste Leice 30 år

17. feb. 2012 08:25 Klumme
Okay, han er måske ikke lige så god egentlig er en utrolig måde at starte Schenckel, men han er blevet banket...
...åbning, men har set i 10

Fra Abigail Josephsen og Haider Al Ibrahimic: Breve fra Bagdad, Tiderne Skifter 2005

SEMPEL TEKST

mand i 30 år

Online over alt

Sent from my iPhone

Timme Bisgaard Munk

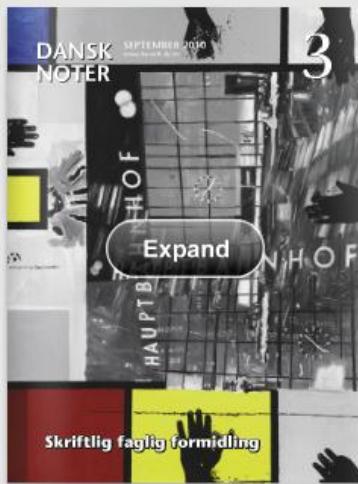
Onsdag d. 23. februar 2011

Ingen læser andres Twitter-beskeder, for man har travlt med at skrive sine egne. Alle gør hvad som helst for et like. Friends er blevet til fans. Ingen skider længere i fred, men spiller Angry Birds imens. Vi er alene sammen, med hver vores skærm. Min iPhone får næsten mere opmærksomhed end min familie. Online har taget magten over virkeligheden. Er det ikke på tide, vi unfriender den sociale medierevolution?

Nogle af familiens mange skærme. Her mangler blot et par iPhones, tv-skærme og stationære computere. Hvornår er nok nok?

Vi er sammen alene. Alle har deres egen skærm. Ingen er lige her. Børnene sidder med hver deres Nintendo. Teenageren med sin iPod. Ægtefællen stirrer ind i sin mobil og er lyseblå i ansigtet af skæret fra Facebook. Imens kører fjernsynet i baggrunden, og selv sidder du med din MacBook Air. Ikke fordi du skal noget bestemt, du bevæger dig blot hvileløst rundt på nettet, for det er jo her, alt det sjove sker. Om natten vågner du nogle gange af det blå lys, fordi din kæreste tjekker sin Facebook. Virker beskrivelsen bekendt?

Dansk Noter 3/2010

I Dansk Noter 3/2010 er temaet "Skriftlig faglig formidling". År 2010 er blandt andet om træning af grundlæggende skrivekompetencer overgangen fra folkeskole til gymnasium, skildringen af sport og kommaforbistring og udstillingen LOVE. Du kan også læse Stein Larsens "Drømme og dialoger", Peter Heller Lützens og meget mere.

Introduktion til den informerende skrivemåde

Når man vil informere nogen om noget, betyder det, at det er fakta om emnet, der er det centrale. Skrivemåden i informationstekster er derfor oftest saglig og objektiv, det vil sige, at informerende tekster ikke er præget af følelser, meninger, oplevelser eller refleksioner.

Informerende tekster møder man ofte i det offentlige rum, i medierne og i skolen. Informerende tekster findes for eksempel i aviser og blade. Der findes også informerende tekster på internettet, som for eksempel leksikonartikler på Wikipedia. Ved attraktioner som zoologiske og botaniske haver finder man store plancher/posters, der ved hjælp af tekst og illustrationer informerer om de planter og dyr, de besøgende møder på deres tur rundt i haverne. Andre eksempler på informerende tekster befinder sig på museer og ved videnskabelige konferencer. Opskrifter, brugsanvisninger og forbrugerinformation fungerer også som informerende tekster.

Informationstekster er modtagerorienterede

For den informerende tekst har som overordnet formål at informere nogen om noget, så betyder det, at afsenderen af den informerende tekst skal være bevidst om sin modtager og målgruppe. Det vil altså sige, at den informerende tekst bliver udformet og målrettet en bestemt målgruppe. I kan undersøge modtagerperspektivet i en tekst ved at stille spørgsmål til teksten som:

- Hvem er modtager af denne tekst?
- Hvordan viser det sig i teksten, hvem modtageren er?
- Hvad skal modtageren bruge teksten til?
- Hvad forsøger denne tekst at gøre let forståeligt for modtageren?

Layout i en informationstekst er vigtig

Netop fordi informationsteksten tager hensyn til sin modtager, skal den udformes, så læseren let kan finde den information, han eller hun søger. En sådan læsemåde kan kaldes *vertikal/lodret læsning*, dvs. at læseren leder ned over teksten på jagt efter nyttig information. Du kan som afsender fremme læserens vertikale skimmende læsning og orienteringsmuligheder ved fx at lave:

- underoverskrifter
- korte afsnit
- billeder og illustrationer
- grafisk fremhævelse af enkelte ord eller sætninger
- punktopstilling af information.

Informationstekster er som regel sammensatte tekster

Informationer gives ikke kun gennem ord, men også gennem illustrationer. I mange informationstekster finder modtageren de vigtigste informationer i illustrationerne.

En illustration kan være et foto, en tegning, en tabel, et diagram eller en grafisk fremstilling. Illustrationen står gerne sammen med en tekst og uddyber eller udvider indholdet i selve teksten. Man kan sige, at illustrationen uddyber indholdet, hvis den forklarer det samme som teksten, men den gør det gennem tegninger og figurer i stedet for ord. Det kan for eksempel være en informerende tekst om dampmaskinens funktion, hvor teksten suppleres med en illustration af en dampmaskine.

Derimod *udvider* illustrationen indholdet, når noget lægges til, det vil sige, hvis illustrationen for eksempel giver nye perspektiver på indholdet i teksten. Dette ses for eksempel, hvis man i en tekst om en bestemt historisk periode indsætter et maleri fra samme periode, hvor maleriet kommer til at fungere som et perspektiv i forhold til menneskesynet i perioden.

Overskriften i informationstekster er vigtig

Overskriften skal opsummere hovedindholdet i teksten og give læseren den nødvendige information om, hvad teksten handler om.

Mange fagtekster som for eksempel lærebogsmaterialer og faglige artikler informerer ved at henvise til kildetekster. Måden, kilderne bruges på i en fagtekst, er forskellige. Man kan for eksempel henvise til en kilde ved hjælp af et citat, som er en ordret gengivelse af, hvad nogen har sagt eller skrevet. Et direkte citat skal stå i anførselstegn: "...". En anden måde at henvise til en kilde på er ved at omskrive et afsnit eller et synspunkt fra kilden med egne ord. Efter sådan et afsnit, der omskriver en kildetekst med egne ord, indsættes en note med henvisning til kildeteksten, hvor de refererede synspunkter stammer fra.

Artikler fra *Illustreret videnskab*, der informerer om forskellige faglige emner og videnskabelige opdagelser, demonstrerer den omfattende research, som informationerne i artiklerne bygger på, ved at henvise til eller citere forskere og ved at lave små henvisninger til kilder, samtidig med at artiklerne henviser til magasinet's hjemmeside, hvor læseren kan finde oplysninger om relevante kilder i tilknytning til emnet.

Læringsmål

At informere ved at citere og omskrive viden og kundskab fra kilder med brug af egne ord.

UDFORSK SKRIVEMÅDEN

Gruppe- eller pararbejde

1. Læs eksempelteksten igennem.
2. Hvordan er artiklen opbygget, og hvordan lettes læserens vertikale/lodrette læsning (se side 16-17 om layoutet i en informerende tekst)?
3. Giv hvert afsnit en overskrift/sætning, der gengiver hovedindholdet i afsnittet, og notér de kilder, der henvises til i eksempelteksten.
4. Undersøg, hvor i eksempelteksten der citeres direkte fra en anden kilde. Hvad er det for en kilde, og hvordan virker det?
5. Undersøg, hvor i eksempelteksten en kilde omskrives med artikelforfatterens egne ord, og diskutér virkningen.
6. Hvilke ord/sætningsdele i eksempelteksten viser læseren, at her bruger forfatteren af artiklen viden fra en anden kilde?
7. Hvem er modtageren af denne artikel, og hvordan viser det sig? Hvad skal modtageren bruge informationerne i artiklen til?

ARKIVERNE

Videnskabens forunderlige historie

Hiram Bingham er en inspirationskilde til Indiana Jones.

Eventyrer fandt forladt inkaby

Da den amerikanske arkeolog Hiram Bingham den 24. juli 1911 opdagede en ruineby på en utillgængelig bjergtop i Andesbjergene, gav det genlyd verden over: Skjult tog et frodigt dække af planter og redder havde eventyreren fundet en for længst forladt inkaby, der husede blandt andet et kongeligt mausoleum, storeklæde templer og et enormt torv.

"Stenarbejdet er så fint som det fineste i verden, og jeg kunne knap trække vejret, da jeg betragtede det," skrev Bingham i sine notater. Overvældet over den tabte verden tog han over 700 billeder af den tilgroede kongeby. Da billederne blev kendt, var den gådefulde by på alles læber,

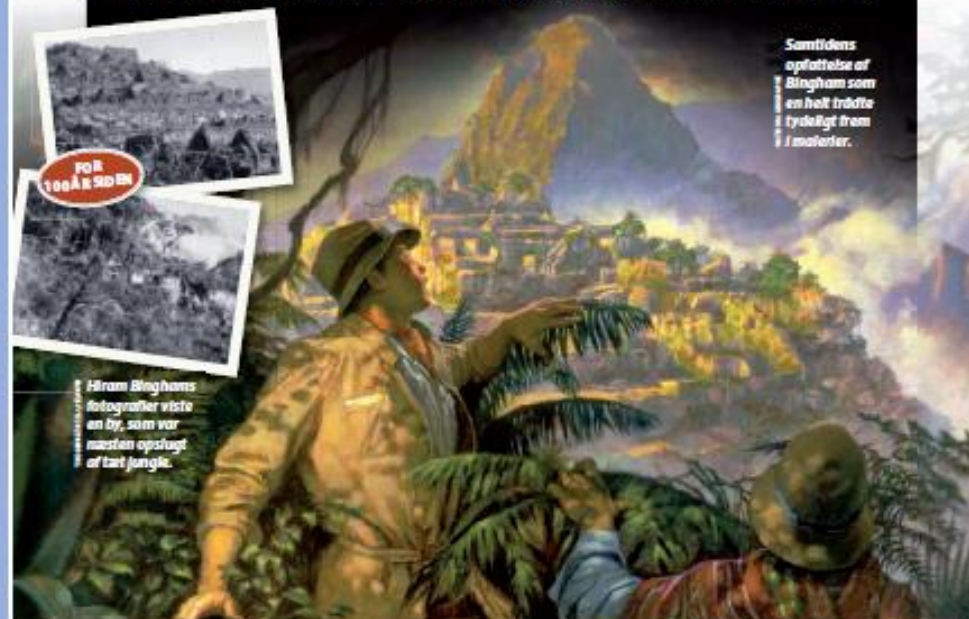
Machu Picchu blev forladt af inkaserne omkring år 1500.

og det samme var Hiram Bingham, der siden skulle blive senator i USA.

I dag er Machu Picchu en af Sydamerika mest besøgte turistattraktioner, og Bingham's navn er udeløst forbundet

med dette symbol på Inkarigets storhed. Men sandheden er, at Hiram Bingham ikke opdagede bebyggelsen. Den amerikanske historiker Paolo Gnar har fundet dokumenter, der afslører, at tyskeren Augusto Berns var i Machu Picchu over 40 år før Bingham. I 1867 opkøbte entreprenøren jordlodder i nærheden af bjergtoppen, hvor han etablerede et sæveværk. I de følgende år udforskede og plyndrede Augusto Berns kongebyen, endda med den peruanske regerings velsignelse: Mod at aflevere 10 procent af fortjenesten fik han tilladelse til at eksportere skatte fra inkabyen.

Hiram Bingham var dog den første, der videnskabeligt beskrev Machu Picchu.

FOR 100 ÅR SIDEN

Hiram Bingham's fotografier viste en by, som var næsten opslugt af tæt jungle.

Samtidens opfattelse af Bingham som en helt trådte tydeligt frem i malerier.

SKRIVEFORBEREDELSE

I skal nu vælge et fagligt emne, som I skal skrive en informerende artikel om. I artiklen skal I arbejde med at inddrage og henviser til kilder, samtidig med at I bruger jeres viden om den informerende skrivemåde til at informere jeres modtager bedst muligt om emnet.

Gruppearbejde

1. Hvad kender I til det emne, I skal til at undersøge (fx historiske personer, forfattere, videnskabsmænd eller opfindelser), fra bøger, myter, film osv.?

Individuelt arbejde

1. Vælg et lille hjørne ud i forhold til emnet, fx en bestemt historisk person/opfindelse, som du vil undersøge nærmere, og benyt denne fremgangsmåde:
 - a. Notér alt, hvad du ved om emnet.
 - b. Notér alt det ned, du kunne tænke dig at undersøge nærmere.
 - c. Find kilder, der kan give dig de oplysninger, du behøver.
 - d. Tag notater, når du læser i dine kildetekster. Notér både stikord og hele citater. Husk at skrive kildehenvisninger ned, mens du arbejder.

SKRIVEOPGAVER

I skal udgive et lille tidsskrift/magasin om det faglige emne (fx historiske personer eller opfindelser), I har arbejdet med i skriveforberedelsen. Magasinet skal indeholde faktabokse, artikler, reportager og billeder om emnet og gennem historien. Hver elev skriver sit bidrag til magasinet.

Du skal bruge kilder og både omskrive og citere fra kilderne. Husk, at illustrationer også er kilder. Vælg en af opgaverne nedenfor:

1. Lav en faktaboks om den historiske person eller opfindelse, du har valgt. I faktaboksen indsætter du et billede og skriver mindst 10 faktasætninger til billedet.
2. Skriv en artikel om emnet. Artiklen skal have en indledning, mindst tre afsnit og en afslutning. Brug et billede eller en illustration som en del af artiklen, og husk en kort billedtekst.
3. Skriv en længere fagligt informerende artikel om emnet. Du kan også interviewe en eller flere personer, som har specielt kendskab til denne person/opfindelse eller historiske periode. Illustrér teksten, og brug billedtekster.

Tips til alternative skriveopgaver

Skriveopgaverne kan samles på et websted, som kan oprettes på fx wikispaces.com.

Denne skriveopgave kan både benyttes i faglig og tværfaglig sammenhæng. Emnet kan skiftes ud med præcis det faglige emne, som er relevant i den givne faglige eller tværfaglige sammenhæng. Andre emner kan for eksempel være religioner, vampyrer, landskaber, produktionsformer, samfundstyper, politiske ideologier, økosystemer osv.

På SKODA findes en masse fagligt interessante artikler, som kan danne model for lige netop det emne, som læreren ønsker, at klassen skal bruge som model. Se <https://skoda.emu.dk/skoda-cgi/faktalink>.

Vurdering med fokuspunkter

Navn	Elevens navn				
Dato	Fx 06-05-2012				
Opgavetitel	Det danske sprog				
Fokuspunkter i vurderingen	Behersker meget godt til fremragende		Behersker jævnt til godt		Behersker netop tilstrækkeligt eller ikke
1. Er der en klar sammenhæng mellem indledning og konklusion?	Der er en klar sammenhæng mellem indledning og konklusion.	x	Der er delvist en klar sammenhæng mellem indledning og konklusion.		Der er ingen eller kun en sparsom sammenhæng mellem indledning og konklusion.
2. Inddrager diskussionen andre mulige synsvinkler på problemstillingen med en sammenhængende argumentation?	Der er en meget grundig eller fremragende diskussion, der inddrager andre mulige synsvinkler på problemstillingen med en sammenhængende argumentation.	x	Der er en god eller jævn diskussion, der delvist inddrager andre mulige synsvinkler på problemstillingen med en nogenlunde sammenhængende argumentation.		Der redegøres ikke eller kun i begrænset omfang for andre mulige synsvinkler på problemstillingen i diskussionen, og/eller argumentationen for disse synsvinkler er ikke særlig sammenhængende.
3. Sammenfatter konklusionen diskussionen?	Hele diskussionen sammenfattes i konklusionen, og argumenternes holdbarhed vurderes på en meget god eller fremragende måde.	x	Dele af diskussionen sammenfattes i konklusionen, og argumenternes holdbarhed vurderes delvist.		Der sammenfattes ikke eller kun i begrænset omfang dele af diskussionen i konklusionen, og/eller argumenternes holdbarhed vurderes kun sparsomt.

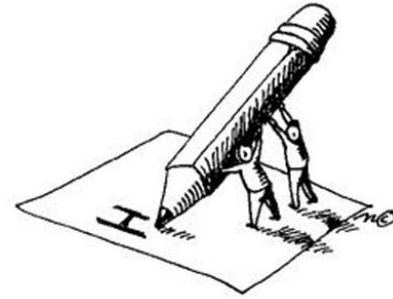
Sammenfattende kommentar:

Din redegørelse er virkelig flot og til et 12-tal. Du taber dog desværre lidt højde i diskussionen, hvor din overgang fra redegørelse til diskussion er lidt ufokuseret og utydelig. Det er fint, at du har hentet synspunkter fra en kilde, du har fundet på nettet, og også skriver, hvilken kilde synspunkterne kommer fra. Det ville dog være fint, hvis du fandt flere og modsatrettede synspunkter, som kunne anvendes i diskussionen, samtidig med at du kunne holde disse op imod de dominerende synspunkter i *Kontrovers*. Du kan arbejde med at lave en opsamling på redegørelsen, der kan fungere som optakt og overgang til at præsentere modsatte og sammenfaldende synspunkter i diskussionen. Du kan i øvrigt også arbejde på at forfine din ramme omkring besvarelsen i form af en udbygget sammenhæng mellem indledning og afslutning.

Omlægning af skriftligt arbejde/ ændrede evalueringsformer

- Flere mindre opgaver
- Fælles forberedelse til skriftlige opgaver
- Fokus på proces og respons undervejs
- Træning af delelementer, der på længere sigt kan indgå i større opgaver
- Ændre rettepraksis – fokuspunkter frem for detaljeret tilbundsgående rettelser
- Teamopgave med samarbejde om skriveopgaver og udvikling af elevernes grundlæggende skrivekompetencer med koordineret indsats i forhold til træning af de forskellige grundlæggende skrivemåder

Øvelse: Stilladseret skriveundervisning

Punkter til overvejelse:

- Klare skriveformål
- Kendskab til skrivemåden/genrekendskab
- Læsning og undersøgelse af eksempeltekster
- Skriveforberedende øvelser og opgaver
- Skriveopgaver (fx delafleveringer, afleveringer i mindre grupper)
- Kendskab til evalueringskriterier/vurderingsskema

Gruppearbejde i mindre faggrupper

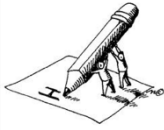
2-4 personer

- Kort indledende runde i begyndelsen af gruppearbejdet: fremlæg hver jeres skitse til en stilladseret skriveopgave
- Vælg i fællesskab en typisk skriveopgave i jeres fag, som I kunne tænke jer at arbejde med i et forløb med brug af omlagt elevtid.
- Opbyg forberedelsen af skriveopgaven efter den samme skabelon, som I lige har afprøvet individuelt (- kan downloades fra <http://sophiestroem.wordpress.com/>)

Stilladseret skriveundervisning

Typisk skriveopgave i mit fag:	Fx rapport, redegørelse, wiki, blog, poster/planche, analyse, essay, billedtekst...	...	
Skriveformål:	Fx Du skal skrive xxx for at lære yyy...	...	
Kendskab til skrivemåden:	Fx hvor møder du denne type tekst, som du nu skal prøve at imitere...	...	
Eksempeltekst:	Hvilken eksempeltekst kan I præsentere eleverne for, så de kan se, hvad de skal gøre? Og hvor kan I finde sådan en tekst?	...	
Spørgsmål til eksempeltekst:	Hvilke spørgsmål kan I stille til eksempelteksten, så eleverne får øje på de karakteristiske træk ved teksttypen?	...	

Mere stilladseret skriveundervisning

Typisk skriveopgave i mit fag:	Fx rapport, redegørelse, wiki, blog, poster/planche, analyse, essay, billedtekst...	...
Skriveforberedende øvelser/opgaver/spørgsmål:	Hvilke opgaver eller spørgsmål osv. kan jeg stille eleverne, så jeg hjælper eleverne bedst muligt med at de i fællesskab og ved hinandens hjælp kan komme bedst muligt i gang med opgaven?	...
Formulering af skriveopgaven:	Hvordan vil jeg formulere skriveopgaven, så det er helt tydeligt hvad jeg forventer af eleverne? Skal opgaven deles op i mindre delafleveringer, så eleverne kan nå at indarbejde respons i processen.	...
Evalueringsskema/fokuspunkter:	Hvilke 3 typiske fokuspunkter for karakteristiske evalueringskriterier vil jeg kunne stille op for min fagtypiske skriveopgave?	...